

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA
im. MARIANA REJEWSKIEGO W BYDGOSZCZY
WYDZIAŁ INFORMACJI I WSPOMAGANIA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
ul. M. Skłodowskiej-Curie 4
85-094 Bydgoszcz
tel. 52-341-30-74

<http://www.pbw.bydgoszcz.pl>
e-mail: pbw@pbw.bydgoszcz.pl

DZIECIŃSTWO

---

zestawienie bibliograficzne w wyborze
wydawnictw zwartych z lat 2010-2025
i artykułów z czasopism z lat 2013-2025
opracowane na podstawie zbiorów PBW w Bydgoszczy

Opracowała: Ewa Bedełek

Bydgoszcz 2026

KSIĄŻKI

1. **Chcesz cukierka? Idź do Gierka : wspomnienia z dzieciństwa w złotej dekadzie gierkowskiej** / Małgorzata Czapczyńska, Marcin Ziętkiewicz. - Bielsko-Biała : Pascal, 2022. - 269 s.

sygnatura M 171984

Złota dekada gierkowska to czas, w którym społeczeństwo odczuło poprawę warunków życia w Polsce. Sklepy były lepiej zaopatrzone, a pensje wzrosły. Ta stabilizacja nie trwała jednak długo. Po kilku latach pozorny dobrobyt przerodził się w problemy gospodarcze, z którymi rządzący nie potrafili sobie poradzić. Rosnąca frustracja wśród Polaków coraz bardziej dawała o sobie znać. Jednak dla tych, którzy w latach 70. i 80. byli dziećmi, dekada gierkowska jawiła się jako beztrudny czas. Autorzy, dzieci z epoki Gierka, wspominają, że dzieciństwo nie było tylko grą w kapsle i podchody, gumami Donald czy pierwszym łykiem pepsy-coli. Z tego czasu pamiętają także zbieranie ziemniaków w ramach czynów społecznych zamiast lekcji i pochody pierwszomajowe, które dla dzieci były jedynie atrakcjami, a nie wyrazem poparcia dla komunistycznych władz. W nostalgii za młodością wspominają również mistrzostwa świata w piłce nożnej w 1982 roku czy koncerty kulturowe wówczas zespołów: Perfect, Lady Pank czy Maanam. (...)
Opis od wydawcy.

2. **Cywilizowanie dzieci? : społeczno-kulturowe badania dzieciństwa w perspektywie teorii Norberta Eliasa** / redakcja naukowa Zofia Boni, Marta Rakoczy. - Warszawa : Oficyna Naukowa, 2023. - 347 s.

sygnatura M 174781 - M 174782

Cywilizowanie dzieci to swoiste projektowanie dzieci za pomocą norm, wzorców i wartości uważanych w określonych momentach kulturowo-historycznych za pożądane. Przekonanie, że dziecko musi zostać poddane społecznej i kulturowej „obróbce” dotyczącej jego umysłu, emocji i ciała – czyli tytułowemu „cywilizowaniu” – towarzyszy zachodnim praktykom wychowawczym przynajmniej od czasów Oświecenia. Choć procesy te nie są zjawiskiem nowym, ich intensyfikacja i wieloaspektowość — realizowanie wielu, często sprzecznych założeń i oczekiwań wobec dzieci — są warte analizy. W książce przyglądamy się „cywilizowaniu dzieci” w różnych kontekstach historycznych, łącząc metody i perspektywy kulturoznawstwa, antropologii społecznej, historii sztuki, prawa i socjologii. Interdyscyplinarność tego ujęcia służy pokazaniu złożoności procesów społecznego wychowania. Wraz z autorkami rozdziałów czytamy na nowo teorię Norberta Eliasa przez pryzmat badań dzieci i dzieciństwa, zwracając szczególną uwagę na rolę i sprawczość dzieci w tych procesach. (...) Autorkom recenzowanej monografii

udało się zaproponować rzeczywiście nowe ujęcie dzieciństwa w zakresie humanistyki i częściowo nauk społecznych. (...) Przed pomysłodawczyniami tego tomu nikt nie pokusił się o zbadanie użyteczności Eliasowskiego ujęcia „procesu cywilizowania” w próbach zrozumienia i wyjaśnienia różnych form pojmowania i praktykowania dzieciństwa w nowożytnej Polsce. I już ten fakt świadczy o oryginalności przedstawionego tomu.

Z recenzji Tarczycjusza Bulińskiego

Opis od wydawcy.

3. **Dobry rodzic wewnętrzny, czyli jak stworzyć pełną troski i miłości relację ze sobą** / Alina Sordyl. - Gliwice : Sensus, 2025. - 199 s.

sygnatura M 177199

Ta książka została pomyślana jako praktyczny przewodnik służący do autoterapii zranień, deficytów i traum powstałych w najwcześniejszym okresie życia. Poprowadzi Cię przez pierwsze fazy rozwoju niemowlęcia i małego dziecka, a także przez dostosowane do nich funkcje dobrego rodzica wewnętrznego. Funkcje te zostały podzielone na dwie grupy: opiekę i przewodnictwo. W części poświęconej opiece przeczytasz o znaczeniu dostrojonej obecności, odzwierciedlenia i troszczenia się o potrzeby Twojego wewnętrznego dziecka przez wewnętrznego opiekuna. Z części dotyczącej przewodnictwa natomiast dowiesz się, jak dobry rodzic wewnętrzny może się stać wsparciem dla Twojej autonomii i inicjatywy. Poradnik jest przeznaczony zarówno dla osób, które mają za sobą doświadczenia terapeutyczne, ale dotąd nie stworzyły pełnej miłości, wsparcia i szacunku relacji ze sobą, jak i dla terapeutów różnych nurtów, posługujących się koncepcją wewnętrznego dziecka.

Opis od wydawcy.

4. **Doświadczenie dzieciństwa : studium z antropologii literatury** / Maciej Wróblewski. - Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja

Kopernika, 2019. - 334 s.

sygnatura M 167796

Zawiera: ROZDZIAŁ I KONSTRUOWANIE DZIECIŃSTWA. O antropologii i o dzieciństwie. Symulowanie dzieciństwa. Świadectwa dzieciństwa. Maskowanie dzieciństwa. ROZDZIAŁ II CIAŁO DZIECIŃSTWA. Ciało dzieciństwa w sieciach relacji. Ciało dzieciństwa w oku kamery. Ciało dzieciństwa na wojnie. W stronę fikcji. Ciało dzieciństwa na wojnie. W stronę dokumentu. Ciało dzieciństwa w perspektywie „realizmu bezpośredniego” . ROZDZIAŁ III LITERACKIE TEMATY CIELESNE W PERSPEKTYWIE BIOPOLITYKI. Biopolityka oraz literatura dla dzieci i młodzieży. Między treningiem a zabawą.

Między wykluczeniem a akceptacją niepełnosprawnego ciała. Społeczna produkcja obrazów odmienności.

5. **Dzieci, którymi byliśmy, rodzice, którymi jesteśmy** / Beatriz Cazurro ; przekład: Zuzanna Lamża. - Łódź : Feeria, 2024. – 263 s.
sygnatura M 176461 - M 176462
Dzięki tej książce: dowiesz się, jaki wpływ mają przeżycia z dzieciństwa na zdrowie fizyczne, psychiczne i emocjonalne w dorosłości, poznasz wiele nieuświadomionych przekonań na temat dorosłości, rodzicielstwa i rodziny, które cię ograniczają, przestaniesz idealizować swoje dzieciństwo – a jednocześnie być może wybaczysz rodzicom, że nie byli idealni, zyskasz wgląd w kluczowe chwile z przeszłości i dzięki temu lepiej zrozumiesz własne schematy zachowań, nauczysz się rozpoznawać i interpretować potrzeby swoje i swoich dzieci, pogłębisz relacje z członkami rodziny i samym sobą, zyskasz cenne narzędzia samopoznania, a także zdobędziesz mnóstwo innej praktycznej wiedzy, popartej najnowszymi badaniami i zilustrowanej przykładami z praktyki terapeutycznej, która pozwoli ci uzdrowić twoje wewnętrzne dziecko oraz stać się bardziej świadomym dorosłym i rodzicem.
Opis od wydawcy.
6. **Dzieciństwo - młodość - dorosłość - starość : polskie koncepty kulturowe w świetle współczesnej polszczyzny** / Dorota Zdunkiewicz-Jedynak. - Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2021. - 297 s.
sygnatura M 171285 - M 171286
Monografia to cztery dopełniające się studia semantyczno-pragmatyczne. Przedstawione w niej analizy dotyczą leksyki obejmującej wyrażenia odnoszące się do upływającego czasu, ujmowanego z perspektywy życia jednostkowego jako koncepty kulturowe: DZIECIŃSTWO, MŁODOŚĆ, DOROSŁOŚĆ, STAROŚĆ¹. Przeprowadzone analizy są ukierunkowane na opis społecznie ustabilizowanych wyobrażeń DZIECIŃSTWA, MŁODOŚCI, DOROSŁOŚCI i STAROŚCI, jakie funkcjonują w zbiorowej świadomości polskiej. To książka naukowa, ale też bardzo osobista, konfrontująca ustalenia badawcze z doświadczeniem życiowym Autorki. Rozprawa jest bardzo dobrze pomyślanym i znakomicie napisanym studium entolingwistyczno-kognitywnym. Powinna zainteresować językoznawców, humanistów i szersze grona czytelników. Bo dzieciństwo, młodość, dorosłość i starość – to tematy dotyczące losu dla nas wszystkich”.
Opis od wydawcy.
7. **Dziecko i dzieciństwo na ziemiach polskich w źródłach narracyjnych i ikonograficznych z drugiej połowy XIX i początku XX wieku** / Krzysztof

Jakubiak, Monika Nawrot-Borowska. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2021. - 521 s.

sygnatura M 171479 - M 171480

Autorzy recenzowanej publikacji od wielu lat prowadzą badania nad dzieckiem i różnorodnymi aspektami dzieciństwa na ziemiach polskich doby zaborów, głównie drugiej połowy XIX i początków XX wieku. Posiadają też w tym zakresie obszerny dorobek publikacyjny w postaci monografii, artykułów czy wyborów źródeł – w tym także współautorskich. Książka pt. „Dziecko i dzieciństwo na ziemiach polskich w źródłach narracyjnych i ikonograficznych z drugiej połowy XIX i początku XX wieku” jest bez wątpienia kontynuacją ich dotychczasowych zainteresowań badawczych oraz współpracy naukowej. Zawarte w niej treści odzwierciedlają doskonałą orientację Autorów w zakresie dorobku rodzimych badań nad dzieckiem i dzieciństwem, kierunków możliwych dalszych poszukiwań oraz niezbędnej do ich podejmowania bazy źródłowej. To swoiste kompendium (merytoryczne i metodologiczne) dla wszystkich osób zainteresowanych tą właśnie problematyką.

Opis od wydawcy.

8. **Dziecko i dzieciństwo w badaniach pedagogicznych** / redakcja naukowa Marzenna Magda-Adamowicz, Ewa Kowalska. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2020. - 364 s.

sygnatura M 168856 - M 168857

"Niniejsza monografia adresowana jest szczególnie dla studentów pedagogiki i pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących eksplorację z zakresu pedagogiki dziecka. Pracując nad tym zbiorem naszą intencją było stworzenie pracy, która będzie inspirować i wspierać własną refleksję metodologiczną badaczy, których interesują kategorie dziecka i dzieciństwa. Książka ta nie ma natomiast ambicji, by służyć jako systematyczny i wyczerpujący wykład z zakresu metodologii."

Marzenna Magda-Adamowicz, Ewa Kowalska - fragment Wprowadzenia

Opis od wydawcy.

9. **Dziecko w organizacji pozarządowej** / redakcja naukowa Grzegorz Całek, Edyta Sielicka. - Warszawa : ISNS, 2021. - 251 s.

sygnatura M 172292

10. **Etapy życiowe człowieka w kontekście pedagogiki społecznej** / Katarzyna Segiet, Kamila Słupska, Astrid Tokaj. - Poznań : UAM Wydawnictwo Naukowe, 2019. – 183 s.

sygnatura M 169430 - M 169431

Czas przeobrażeń społecznych, kulturalnych, gospodarczych i politycznych

rozpoczął się w Polsce już wiele lat temu. Odzwierciedla je dynamika pojawiających się przed jednostką wyzwań oraz zmian w działaniu w różnych obszarach życia. Niektóre następstwa przemian budzą niepokoje społeczne. Dotyczą one zwłaszcza zagrożeń dla życia i właściwego funkcjonowania człowieka. Dotkliwie odbijają się na jakości ludzkiej egzystencji – przyczyniając się (nierzadko) do kryzysu sensu życia czy wręcz odczuwania bezsensu. W obliczu różnorodnych rozczarowań, braku stabilnej codzienności i jednocześnie braku pewności wobec „dnia jutrzejszego”, przed jednostką i społeczeństwem pojawiają się kolejne wyzwania. W sprostaniu im pomaga pedagogika społeczna – subdyscyplina naukowa skoncentrowana na środowiskowych aspektach procesu wychowania, socjalizacji i wsparcia w perspektywie pełnego cyklu życia człowieka: jego dzieciństwa, młodości, dorosłości i starości. W pracy autorki w szczególny sposób podkreślają ów aspekt, jak istotny jest każdy etap życia dla teoretycznych poszukiwań, badawczych inspiracji czy też (bardzo pożądanym) praktycznych działań pedagogiki społecznej.

Opis od wydawcy.

11. Jak uporać się z naszą traumą : rozmowy ze światowej sławy

specjalistami / Daniela F. Sieff ; przekład: Marek Chojnacki. - Kielce : Wydawnictwo Charaktery, 2017. - 422 s.
sygnatura M 163899, M 164572

Przemiana życia naznaczonego traumą emocjonalną jest możliwa, ale to trudny proces. Żywe i pouczające refleksje, którymi dzielą się rozmówcy Danieli Sieff, mogą wesprzeć i ułatwić ten proces. Książka ta jest cennym źródłem informacji dla psychoterapeutów, psychologów, doradców i innych specjalistów w zakresie zdrowia psychicznego, wspomagającym ich praktykę i rozwój zawodowy, a także dla szerszego kręgu czytelników, zmagających się z własną traumą emocjonalną. A ponieważ trauma emocjonalna ma swoje źródła w dzieciństwie, książka ta zainteresuje też rodziców, nauczycieli i wszystkich, którzy mają do czynienia z wychowywaniem dzieci.

Opis od wydawcy.

12. Jak zapewnić swojemu dziecku najlepszy start / Anita Janeczek-

Romanowska, Mikołaj Marcela. - Warszawa : Muza, 2021. - 301 s.
sygnatura M 172533 - M 172534

W jakim wieku posłać dziecko do przedszkola i na co zwrócić uwagę przy jego wyborze? Czy warto inwestować w zajęcia dodatkowe? O co pytać wychowawców w przedszkolu? Jak znaleźć dla dziecka równowagę między nauką a zabawą? To tylko niektóre z pytań, które zadają sobie rodzice każdego z maluchów. A może najważniejsze jest to, aby najpierw uświadomić

sobie, że życie to nie wyścig. Że tak naprawdę nie ma w nim żadnego startu, ani tym bardziej żadnej mety. Dopiero zbudowanie bliskiej relacji ze swoim dzieckiem pozwala skutecznie wspierać je w procesie uczenia się, zgodnie z jego naturalnymi potrzebami. Rewolucyjna książka psycholog dziecięcej Anity Janeczek-Romanowskiej i eksperta od metod nauczania Mikołaja Marceli to najlepsza inwestycja w rozwój twojego dziecka. Oprócz szeregu praktycznych przedszkolnych porad i podsumowania najnowszych badań naukowych, nie pozwala nam zapomnieć kluczowej prawdy: najważniejsze, z czym może wystartować w życiu dziecko to szczęśliwe dzieciństwo!
Opis od wydawcy.

13. Kulturowe konteksty dzieciństwa : szkice antropologiczno-pedagogiczne

/ Adela Kożyczkowska, Anna Młynarczuk-Sokołowska. - Gdańsk :

Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2018. - 326 s.

sygnatura M 166532, M 175828 - M 175829

Monografia, którą oddajemy do rąk czytelnika, ze względu na swą tematykę wpisuje się w pola teoretyczne i praktyczne szeroko pojętej edukacji międzykulturowej. Jako autorki podjęłyśmy wysiłek rozpoznania i zrozumienia dziecięcych doświadczeń, które generują sytuacje społeczne są komplikowane kontekstami i problemami (wielokulturowymi). Książka jest przyczynkiem do dyskusji o wikłanie dziecka w zasięg oddziaływania różnicy kulturowej i w praktyki edukacyjne, które są lub nie są wrażliwe na (wielokulturowość) sytuacji społecznych, w tym sytuacji szkolnych. Mamy zatem cichą nadzieję, że nasza praca choć w minimalny sposób wzbogaci pole teoretyczne tych subdyscyplin pedagogicznych, które zajmują się sprawami dziecka i (wielokulturowości). Jednocześnie książka może być przydatna w praktyce edukacyjnej, wspierając szeroko pojętą edukację i integrację dzieci w sytuacji zróżnicowania kulturowego. Może również wzbogacać wiedzę te programy edukacyjne, których celem jest wytwarzanie postawy otwartości wobec różnicy kulturowej.

Opis od wydawcy.

14. Matki, które nie potrafią kochać : uzdrawiający poradnik dla córek / dr

Susan Forward, Donna Frazier-Glynn ; przekład : Joanna Józefowicz-Pacuła. -

Wydanie II. - Wrocław : Wydawnictwo Purana, 2019. - 319 s

sygnatura M 172536

Przełamanie tabu macierzyńskiej miłości. Są matki niezdolne do miłości. Narcystyczne, zazdrosne, zaborcze, despotyczne, niewydolne życiowo i wychowawczo, stosujące przemoc wobec córek lub niezdolne do ich ochrony przed przemocą. Ich córki – przez lata krytykowane, zaborczo kontrolowane – uczuciowo zaniedbane – są szczególnie podatne na stany lękowe, depresje,

nieudane związki, niską samoocenę i nieufność w relacjach z innymi ludźmi.
To książka, która pozwoli im się wyzwolić.
Opis od wydawcy.

15. Narracje (re)konstrukcyjne, narracje interwencyjne, literackie

reprezentacje dzieciństwa / Katarzyna Wądolny-Tatar. - Warszawa :
Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP, 2021. - 250 s.
sygnatura M 171222 - M 171223

"Książka Katarzyny Wądolny-Tatar Narracje (re)konstrukcyjne, narracje interwencyjne, literackie reprezentacje dzieciństwa poświęcona szeroko pojętym motywom dzieciństwa w literaturze to ważny głos w badaniach polskiej prozy dla dzieci, analiza różnych sposobów ukazywania historii, literatury jako medium pamięci i postpamięci, sposobów przedstawiania najbardziej palących problemów współczesności i powinowactwa między literaturą bezprzymiotnikową a dziecięcymi lekturami."

Z recenzji dr hab. Agnieszki Kwiatkowskiej, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Opis od wydawcy.

16. Niechciane, porzucane, naznaczone : dzieci w modernizującej się

Europie (od schyłku XVIII do początków XX wieku) / Elżbieta Kaczyńska. -
Warszawa : IH PAN, 2024. - 426 s.

sygnatura M 176342

Książka (...) jest syntezą historii dzieci porzuconych w Europie od oświecenia po współczesność (...). [Autorkę] interesują dzieci jako problem społeczny i polityczny, a przede wszystkim dyskurs polityczny im poświęcony w wiekach XVIII-XX. [Badaczka] stawia pytanie, w jakim stopniu o tych zmianach decydowały warunki religijne, gospodarcze, polityczne[...], stara się określić, co oznacza termin 'dziecko', jak było definiowane w historii, od jakich zmiennych dziejowych zależna była ta definicja (Z recenzji prof. Elżbiety Mazur).

Opis od wydawcy.

17. Nowe cyfrowe dzieciństwo : jak wychowywać dzieci, by radziły sobie w

usięciwionym świecie / Jordan Shapiro ; przekład : Ewa Pater-Podgórna. -
Warszawa : Mamania, 2020. - 297 s.

sygnatura M 168831 - M 168832

(...) Opierając się na przełomowych badaniach w dziedzinie ekonomii, psychologii, filozofii oraz edukacji, Jordan Shapiro w „Nowym dzieciństwie” pokazuje, jak technologia prowadzi ludzkość w kierunku świetlanej przyszłości, w której nasze dzieci będą mogły tworzyć nowe, lepsze modele

globalnego zaangażowania obywatelskiego, łączności i społeczności. Shapiro oferuje konkretne, praktyczne rady, jak efektywnie wychowywać i edukować dzieci w zglobalizowanym nowym świecie oraz zapewnia narzędzia i techniki wykorzystywania technologii do komunikowania się z dziećmi i pomagania im w nauce i rozwoju. Porównuje on obecny okres do innych wielkich technologicznych rewolucji w historii ludzkości i przedstawia zabawne mikro-historie elementów kultury takich jak piaskownica, malowanie palcami, rodzinny obiad i inne. „Nowe dzieciństwo” prezentuje dający nadzieję kontrpunkt dla bojaźliwego załamania rąk, które charakteryzuje współczesną narrację dotyczącą dzieci i technologii i przedstawia aktualny, inspirujący i pozytywny obraz dzisiejszych dzieci, które będą gotowe stworzyć świat postępowy, różnorodny, znaczący i połączony na wiele różnych sposobów, świat, którego dzisiejsi dorośli nie są w stanie sobie wyobrazić (...).
Opis od wydawcy

18. **Obraz dzieciństwa** / Renata Niedzielska. - Warszawa : WFW, 2020. - 94 s.
sygnatura M 170489 - M 170490

Autorka stara się odpowiedzieć na wiele ważnych pytań, jakie stawia przed nami współczesne rodzicielstwo. Wskazuje dylematy, z którymi borykają się rodzice, ale nade wszystko próbuje uświadomić, że wyznacznikiem naszych poczynań jako dorosłych, zdawałoby się rozsądnych i odpowiedzialnych ludzi, rodziców, powinno być dobro dziecka. „Najważniejsze, żeby dzieci wychowywać w miłości i poczuciu bezpieczeństwa, pokazywać im, co jest dobre, a co złe – by później same potrafiły czytać świat. Przekazem dla dziecka powinna być miłość – jednak nie każdej matce i nie każdemu ojcu przychodzi ona łatwo.” (fragment książki)
Opis od wydawcy.

19. **Opieka i wychowanie : wczesne dzieciństwo : wiek: 0-2/3 lat** / Karolina Appelt, Monika Mielcarek, tom 1. - Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2014. - 60 s.
sygnatura M 163348

Zawiera rozdziały: Zadania rozwojowe a cele opieki i wychowania we wczesnym dzieciństwie. Pułapki w opiece i wychowaniu we wczesnym dzieciństwie. Zadania rodziców i innych dorosłych jako opiekunów i wychowawców. Rola otoczenia społecznego w opiece i wychowaniu małego dziecka.

20. **Pedagogika dziecka : podręcznik akademicki** / redakcja naukowa Hanna Krauze-Sikorska, Michał Klichowski ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2020. - 405 s.

sygnatura M 169461 - M 169462

Współczesność to czas wymagający głębokiej refleksji nad dzieciństwem – zwłaszcza podmiotowego spojrzenia na dziecko jako na Osobę wpisaną w historię, kulturę i społeczeństwo. Współczesność obliuguje zatem w pewnym sensie do rekonstrukcji Korczakowskich pytań o dziecko i zapytania o to, kim tak naprawdę jest dziecko, jakie są jego prawdziwe cechy, prawdziwe potrzeby, jakie kryją się w nim prawdziwe możliwości? Podręcznik akademicki *Pedagogika dziecka* to książka, która w nowatorski sposób przedstawia aktualne zagadnienia teoretyczne i badawcze dotyczące dziecka, jego rozwoju i edukacji, i wypełnia lukę na rynku polskim, na którym brak opracowań tego typu. Każdy rozdział zamyka bibliografia oraz pytania sprawdzające wiedzę z zakresu omawianego tematu. Publikacja powstała w wyniku wieloletnich refleksji nad dzieciństwem towarzyszących organizowanym na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu konferencjom z cyklu „Świat małego dziecka”. Przedstawione tu zagadnienia ukazują złożoność podjętej problematyki i ich wzajemne zależności, stanowią cenne źródło wiedzy dla studentów i prowadzących zajęcia z pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej oraz osób zainteresowanych tą dziedziną. Tom stanowi początek obszernego dzieła i będzie systematycznie rozwijany i rozszerzany. Opis od wydawcy.

21. Podmiotowość dziecka i wartość dzieciństwa : współczesna recepcja myśli Janusza Korczaka / Bożena Matyjas, Danuta Opozda, Katarzyna Segiet. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2024. - 182 s.

sygnatura M 176352, M 176353

Monografia porusza zagadnienia dotyczące podmiotowości dziecka i wartości dzieciństwa w odniesieniu do współczesnej pedagogicznej recepcji myśli Janusza Korczaka – twórcy oryginalnego systemu wychowania opartego na szacunku, zaufaniu i miłości do dziecka. Ten uznany i szanowany pedagog propagował prawa przysługujące dziecku, które opierał na założeniu, że dziecko jest osobą i z tego tytułu wynikają atrybuty jego egzystencji (w tym godność). Przywiązywał ogromną wagę do podmiotowego traktowania dziecka, twierdził, że dziecko to wartość najwyższa. Podkreślał także twórcze podejście dziecka do własnego życia i kształtowania własnej osobowości. Z kolei z opieką w okresie dzieciństwa, która jest prawem dziecka, należy łączyć – według niego – odpowiedzialność dorosłych (rodziców, wychowawców w placówce opiekuńczej) w procesie wychowania. Nawiązanie do idei Janusza Korczaka widoczne jest we współczesnej pedagogice, czego przykładem są prężnie działające w Polsce Korczakowskie Szkoły Marzeń. Publikacja jest adresowana do przedstawicieli wielu nauk, w tym humanistycznych, społecznych, teoretyków dzieciństwa i jego badaczy, nauczycieli, pedagogów,

rodziców, studentów kierunków socjologicznych, pedagogicznych, nauk o rodzinie, psychologów oraz szerokiego grona odbiorców, którzy interesują się problematyką dziecka i dzieciństwa.

Opis od wydawcy.

22. Podwórko bez trzepaka : reportaże z dzieciństwa / Łukasz Pilip. -

Warszawa : Wydawnictwo Agora SA, 2019. - 325 s.

sygnatura M 166493

"Reporter lekko przykucnął, ma wzrok na wysokości metra, czasem półtora, od ziemi. Patrzy na świat tak, jak jego bohaterowie - dzieci. A przecież reportaż, którego bohaterem nie jest dorosły, to zawsze ryzyko. Łatwo tu o przekroczenie granic, naruszenie intymności, krzywdę, która zostanie na resztę życia. Pilipowi udało się, dzięki powściągliwości i empatii, ustrzec przed tymi zagrożeniami. I pokazać, jak trudno jest dziś być dzieckiem. Ta książka to wielka lekcja uważności dla tych, którzy dzieciom towarzyszą. I punkt wyjścia do rachunku sumienia dorosłych." Magdalena Kicińska, reporterka. "Niezwykle poruszające reportaże Łukasza Pilipa rozbijają w pył bezrefleksyjnie powielane przekonanie, że lata dzieciństwa są cudowne i beztrudne. Książka stawia wiele pytań dotyczących dorastania, nie podsuwając prostych odpowiedzi i skłaniając do refleksji nad tym, jakie warunki wchodzenia w życie tworzymy naszym dzieciom." dr Aleksandra Piotrowska, psycholog dziecięcy
Opis od wydawcy.

23. Pokonaj traumy z dzieciństwa : samoregulacja w skutecznych ćwiczeniach z ciałem i umysłem : pozbadź się zespołu stresu

pourazowego i wewnętrznych blokad / Anna Runkle ; przekład : Anna Bergiel. - Białystok : Vital, 2025. - 238 s.

sygnatura M 177005 - M 177006

Zmagasz się z traumami z dzieciństwa? Masz objawy zespołu stresu pourazowego (PTSD)? Dzięki tej książce poznasz sprawdzone techniki samoregulacji emocji i metody self-reg, które pomogą ci odzyskać zdrowie psychiczne. Praktyczne ćwiczenia oparte na neuronauce i neuroplastyczności pozwolą ci zredukować stres, stany lękowe, depresję i niepokój. Zyskasz poczucie własnej wartości, wewnętrzny spokój i samoakceptację. Nauczysz się radzić sobie z emocjami i zaczniesz kierować swoim życiem. Pomoże ci to rozwijać świadomość siebie, zrozumieć psychosomatykę ciała oraz poprawić relacje z bliskimi. Pokonaj traumy z dzieciństwa i osiągnij emocjonalną równowagę.

Opis od wydawcy.

24. Potrzeba początku : kategoria dzieciństwa w polskiej współczesnej prozie wspomnieniowej (1987-2014) / Ewelina Rąbkowska. - Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2015. - 240 s.
sygnatura M 160005

Ostatnia dekada XX w. w prozie polskiej minęła pod znakiem po-wrotów do przeszłości, niespełnionych tęsknot za utraconym czasem. Na początku XXI w. tendencja ta jeszcze przybrała na sile. Rozważania ustalające kategorię dzieciństwa w prozie wspomnieniowej przełomu wieków, aby były jak najbardziej pełne i całościowe, muszą objąć następujące zagadnienia: sylwetka bohatera dziecięcego jako centrum, przedmiot narracji wspomnieniowej; szczególne wartości przypisywane dzieciństwu i typowe konteksty, w jakich pojawia się dziecko; otoczenie, tło, w którym porusza się bohater: rodzina, dom, miasto i inne przestrzenie; wreszcie przedmiotem refleksji będzie relacja: bohater–narrator, wspomniany–wspominający oraz sam fakt wspomnienia i rekonstrukcji, ponieważ kategoria dzieciństwa ujawnia swe wartości właśnie jako przedmiot świadomej konstrukcji. Dlatego też Autorka stara się zdemaskować wspomnienia i wykryć niedomogi pamięci oraz metody literackiego łąwania jej luk.

Opis od wydawcy

25. Rodzicielstwo i dzieciństwo w rozwoju dziejowym / Iwona Banach, Edyta Bartkowiak. - Kraków : Impuls, 2021. - 146 s.
sygnatura M 171075 - M 171076

Autorki w ciekawej formie ukazały ważną problematykę rodziny, rodzicielstwa i dzieciństwa. To swoista próba dokonania analizy porównawczej dwóch światów – przeszłego i teraźniejszego, której celem jest zmotywowanie czytelnika, tj. pedagoga, psychologa, ale też rodzica, do namysłu i poszukiwań interpretacyjnych dotyczących współczesnego rodzicielstwa i dzieciństwa. Pomimo różnych przecież odsłon rodzicielstwa i dzieciństwa w toku dziejów pewne wartości nie ulegają zmianom, jak miłość, wrażliwość, odpowiedzialność, otwartość, czułość w relacjach rodzinnych. One były, są i będą – niezależnie od czasu i przestrzeni. Zestawienie dwóch perspektyw, tj. przeszłej i obecnej, postrzegania rodzicielstwa i dzieciństwa może skłonić odbiorców książki do pogłębionej refleksji, a także oceny, który świat był/jest lepszy i dlaczego.

Z recenzji dr hab. Justyny Gulczyńskiej, prof. UAM

Opis od wydawcy.

26. Rodzina i dziecko w zmieniającym się świecie : perspektywa historyczna i pedagogiczna / redakcja naukowa Krzysztof Jakubiak, Romuald Grzybowski. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2020. - 295 s.

sygnatura M 172615 - M 172616

Dorobek historiografii polskiej skupionej na dziejach dziecka i dzieciństwa nadal jest niezadowolający. Świadczy o tym niedostatek, a niekiedy wręcz brak tej problematyki w syntetycznych opracowaniach, w tym również w podręcznikach historii wychowania. W ostatnich latach daje się jednak zauważyć wzrost zainteresowania tą tematyką, a podejmowane badania dotyczą wielu aspektów życia dziecka w minionych wiekach. Tendencja ta rodzi nadzieję na przełamanie swoistego impasu w tym obszarze dociekań naukowych. Ponadto historyczno-pedagogiczna analiza zagadnień dotyczących rodziny jako środowiska wychowawczego może wnieść istotny wkład do ogólnego dorobku nauk społecznych. Prezentowany tom jest ilustracją wspomnianego, wieloaspektowego ujmowania problematyki rodziny i dziecka. Autorami zamieszczonych w nim tekstów są zarówno historycy wychowania, jak i pedagodzy. Dzięki nakładaniu się na siebie perspektywy pedagogicznej i historycznej problematyka rodziny i dziecka zyskuje głębię ujęcia, a aktualistyczne wnioski z badań pedagogicznych nabierają realnej wartości naukowej na tle uogólnień i refleksji natury historycznej

Opis od wydawcy.

- 27. Rozpoznanie zasobów dziecka i środowiska rozwoju : wczesne dzieciństwo : wiek 0-2/3 lata** / Monika Mielcarek, Aleksandra Ratajczyk, tom 1. - Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2014. - 64 s.

sygnatura M 163360

Zawiera rozdziały: Jakość środowiska domowego dziecka. Przebieg i efekty rozwoju dziecka. Jakość środowiska instytucjonalnego dziecka.

Funkcjonowanie dziecka w instytucjach.

- 28. Rozwój kontroli przez hamowanie w okresie dzieciństwa** / Sławomir Jabłoński. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2023. - 281 s.

sygnatura M 175351 - M 175352

Autor podejmuje analizę rozwoju kontroli przez hamowanie ? jednego z najbardziej popularnych konstruktów we współczesnych badaniach z zakresu psychologii rozwoju, psychologii poznawczej i neuropsychologii. Jest ona najczęściej ujmowana jako jedna z najwcześniej rozwijających się funkcji wykonawczych, które odpowiedzialne są za podejmowanie przez człowieka działań celowych. Sprawność tych funkcji uznaje się współcześnie za jedno z najważniejszych wczesnych predyktorów prawidłowego i zaburzonego rozwoju w okresie dzieciństwa, dorastania i dorosłości. W pierwszej części książki podjęto problem definiowania kontroli hamowania z perspektywy funkcji wykonawczych, systemów funkcjonalnych, procesu rozwiązywania problemów oraz mechanizmów mózgowych. Druga część poświęcona została prezentacji

autorskiej koncepcji rozwoju kontroli hamowania w czterech okresach dzieciństwa, opartej na założeniach kulturowo-historycznej psychologii Lwa S. Wygotskiego, oraz omówieniu problemów z pomiarem tego rozwoju. Ostatnia część monografii obejmuje analizę wyników badań własnych autora, których celem była empiryczna ilustracja i weryfikacja wybranych problemów z definiowaniem kontroli hamowania i badaniem jej rozwoju.
Opis od wydawcy.

29. Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa. [T.] 1, Praktyczna analiza teoretyczna / Maria Beisert. - Warszawa : PWN, 2023. - 502 s.

sygnatura M 175353 / T. 1, M 175354 / T. 1

Publikacja Marii Beisert składa się z czterech części: Dzieciństwo – fundament rozwoju seksualnego człowieka – wyjaśniono tu, czym jest rozwój seksualny, jakie są jego czasowe i przestrzenne granice oraz w jaki sposób przejawia się na zewnątrz. Modele seksualności – choć seksualność dotyczy każdego człowieka, to wielość sposobów jej doświadczania wymaga opisu, do którego przydają się różne modele. Praktyczny aspekt tej części przyda się diagnostom, biegłym i klinicytom, którzy dzięki wyborowi właściwego paradygmatu, z którego wyrasta model, będą mogli trafnie i skutecznie działać. Rozwój seksualny dziecka w świetle zróżnicowanych teorii – ta część nasycona jest wskazaniem praktycznymi. Pozornie dotyczy sytuacji dziecka, ale w rzeczywistości służy wyjaśnieniom co i dlaczego działo się w życiu pacjenta na wczesnych etapach jego rozwoju seksualnego, by dziś – bo głównie diagnozy te stawiane są osobom dorosłym – móc wyjaśnić związki terażniejszości z przeszłością, podjąć decyzje terapeutyczne i przekazać je pacjentowi. Seksualizacja i jej związki z rozwojem seksualnym – ta część ma na celu rozróżnienie zjawiska normatywnego, czyli seksualności dziecka od patologii, czyli od procesu seksualizacji dziecka.

Opis od wydawcy.

30. Sekret dzieciństwa / Maria Montessori ; przekład : Luiza Krolczuk-Wyganowska ; redakcja naukowa przekładu i przedmowa do wydania polskiego Sylwia Camarda. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN SA : Association Montessori Internationale, 2018. - 282 s.

sygnatura M 164763 , M 166643 - M 166644

„Czym jest dzieciństwo? Nieustającym problemem dla zajętego dorosłego, zmęczonego coraz bardziej absorbującymi sprawami, Nie ma miejsca na dzieciństwo w ciasnych mieszkaniach nowoczesnych miast, gdzie tłoczą się rodziny. Nie ma miejsca na ulicach, ponieważ coraz więcej tam samochodów, a chodniki z kolei zapełnili spieszący się przechodnie. Dorośli nie mają czasu, aby zajmować się dziećmi, są zbyt pochłonięci swoimi pilnymi obowiązkami”.

„Sekret dzieciństwa” to tekst przekrojowy dotyczący metody Montessori. Skupia się na tym, jak kształtuje się relacja dorosły – dziecko, niezależnie od tego, czy jest się nauczycielem, czy rodzicem. Spostrzeżenia opierają się na bezstronnej obserwacji tego, jak dziecko zachowuje się w swoim otoczeniu. Należy pamiętać, że dziecko nie jest obcym człowiekiem, na które dorosły może patrzeć jedynie zewnątrz, kierując się obiektywnymi kryteriami. Dzieciństwo to najważniejszy element dorosłego życia: element budujący. Opis od wydawcy.

31. **Słodko-gorzko : dzieciństwo w PRL** / Elżbieta Sitek-Wasiak. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2021. - 355 s.

sygnatura M 172043

Książka „Słodko-gorzko. Dzieciństwo w PRL” – oparta na wspomnieniach osób urodzonych i wychowanych w różnych dekadach PRL – pokazuje, jak rzeczywistość tamtego okresu widziana była oczami dzieci. Bohaterowie opowiadają o szkole, rodzinie, o czym marzyli i co było nieosiągalne, o szarości i brakach, ale też o zabawach i szalonych pomysłach. Utkwiły im w pamięci także niektóre wydarzenia polityczne i dziś wspominają, jak rozumieli je wtedy, jako kilku- czy kilkunastolatek. Książka zawiera wiele anegdot, dowcipów, wierszyków, przezwisk i zabawnych powiedzonek z okresu PRL, przypomina popularne zabawy i niezapomniane smaki. Starsi czytelnicy będą mogli wspominać czasy młodości, młodzi dowiedzieć się, jak wyglądało dzieciństwo ich rodziców i dziadków.

Opis od wydawców.

32. **Spółeczno-pedagogiczne i kulturowe konteksty migracji dzieci : między globalnym wykluczeniem a walka o godność** / Łukasz Albański. - Kraków : Impuls, 2020. - 231 s.

sygnatura M 168817 - M 168818

W niniejszej publikacji staram się dokonać wszechstronnej analizy zjawiska migracji dzieci z naciskiem na specyfikę migracji osób małoletnich, warunki i następstwa tych migracji, nie dając jednak żadnych ostatecznych rozstrzygnięć oraz nie roszcząc sobie prawa do całościowego opisu zjawiska. Jestem też świadomy tego, że dokonany przeze mnie wybór typów migracji dziecięcych zawęży dyskusję do specyficznych przypadków dzieci, które są w procesie migracji wykluczone, odrzucone i wykorzystane przez dorosłych. Zaprezentowany w pracy obraz dzieciństwa może przez to wydawać się Czytelnikowi nadzwyczaj pesymistyczny. Moim celem było jednak wskazanie, w jaki sposób niektórzy małoletni migranci są uwikłani w różnego rodzaju relacje i sytuacje społeczne. Idąc za postulatem Korczaka, żeby w dziecku zobaczyć przede wszystkim człowieka, starałem się zdekonstruować

dyskursy, towarzyszące dziecięcym migracjom, tworzące czasami błędne oczekiwania w stosunku do konstruktów dziecka migranta oraz wskazać, że dla praktyki pedagogicznej, zarówno w wymiarze aktualnym, jak i w biograficznym, osobne, wyizolowane dziecko migrant nie istnieje. Akcent na relacje w otoczeniu dziecka oraz uwikłanie tych relacji w społeczno-kulturowe konteksty funkcjonowania migracji są istotnymi elementami zrozumienia dynamiki zjawiska migracji dzieci. Autor (fragment Wstępu)

33. Supernormalni : trudne dzieciństwo i niezwykła historia odporności psychicznej / Meg Jay ; przekład : Elżbieta Janota. - Warszawa : Relacja, 2022. - 351 s.

sygnatura M 173295

Dlaczego niektóre dzieci świetnie sobie radzą z trudnościami? Co możemy powiedzieć o pozornie niezniszczalnych, niezwykłych młodych ludziach, którzy wydają się obdarzeni nadludzką zdolnością do adaptacji i odnoszenia sukcesów? Jak pokonać przeciwności losu, których doznaliśmy w dzieciństwie? (...) Meg Jay, doświadczona psycholożka kliniczna, specjalistka od edukacji i autorka bestsellerów przygląda się osobom, którym udało się przetrwać trudne doświadczenia i dzięki niezwykłej odporności odnieść sukces w dorosłym życiu. „Supernormalni” pokazują, na czym polega ich wyjątkowość. Autorka nie idealizuje jednak ich historii, lecz zwraca uwagę na trudności, z jakimi na co dzień muszą się zmagać, złożoność ich sytuacji, dając nam wgląd w to, jak przebiega proces przystosowania się do wyzwań, które stawia przed nami los. (...)

Opis od wydawcy.

34. Szkoda, że twoi rodzice nie przeczytali tej książki : (a twoje dzieci docenią, że ją znasz) / Philippa Perry ; przekład : Janusz Ochab. - Warszawa : Wydawnictwo Agora, 2020. - 302 s.

sygnatura M 168566

W swojej bestsellerowej książce jedna z ulubionych psychoterapeutek Brytyjczyków Philippa Perry przybliży najważniejsze zasady dotyczące relacji międzyludzkich. To książka dla nas wszystkich. Niezależnie od tego, czy chcesz zrozumieć, jak ukształtowało cię twoje wychowanie, chcesz poradzić sobie z uczuciami swojego dziecka, czy też chcesz wesprzeć swojego partnera bądź partnerkę, w tej książce znajdziesz niezbędne informacje i konkretne wskazówki. Rozsądne, mądre i wolne od osądów rady Philippy Perry są cennym źródłem informacji i pomocą w rozwijaniu najlepszych z możliwych relacji z ludźmi, którzy są dla ciebie ważni.

Opis od wydawcy.

35. **Szkolne dylematy** / Izabela Michta, Dorota Frątczak, Marcin Jędroškowiak .- Kalisz : Wydawnictwo Martel, [2019]. - 36 s.

sygnatura M 172480

Książka porusza bardzo aktualne tematy zarzucania dzieci obszernymi zadaniami domowymi, nadmiarem obowiązków szkolnych i pozaszkolnych, dociażania ciężkimi tornistrami. W jej skład wchodzi 6 historyjek o przygodach zwierząt uwikłanych w problemy dotykające dzisiejszych uczniów.

Ambasadorami projektu są Dorota Zawadzka oraz Marek Michalak, a swojego patronatu udzieliły publikacji między innymi: Międzynarodowa Kapituła Orderu Uśmiechu, Instytut Praw Dziecka im. Janusza Korczaka, Szkoła Bez Zadań Domowych.

Opis od wydawcy.

36. **Traumatyczne doświadczenia z dzieciństwa : jak uleczyć ukryte rany z przeszłości, które wpływają na zdrowie psychiczne i funkcjonowanie w życiu dorosłym** / Glenn R. Schiraldi ; przekład : Sylwia Pikiel. - Sopot : GWP, 2022. - 279 s.

sygnatura M 172408 - M 172408

Skuteczne strategie radzenia sobie z niską samooceną, wstydem, przygnębieniem, depresją, lękiem, traumą emocjonalną i innymi długofalowymi skutkami toksycznego stresu z okresu dzieciństwa Toksyczny stres związany z negatywnymi doświadczeniami z dzieciństwa – przemocą fizyczną, emocjonalną lub seksualną, zaniedbaniem, porzuceniem czy innymi problemami rodzinnymi – oddziałuje na całe nasze dorosłe życie, a nawet na życie naszych dzieci. Jeśli nie zostanie przepracowany, zmienia mózg, funkcjonowanie organizmu i to, jak postrzegamy samych siebie. Może skutkować różnorodnymi dolegliwościami fizycznymi i psychicznymi, takimi jak choroby autoimmunologiczne, zaburzenia lękowe i depresyjne czy zaburzenie stresowe pourazowe (...) Od czego więc zacząć proces leczenia ran powstałych w wyniku traum z okresu dzieciństwa? Glenn Schiraldi, światowej sławy ekspert w zakresie traumy i rezyliencji, przedstawia praktyczne, zweryfikowane w badaniach naukowych metody, które pozwolą ci wydobyć się z zakłętego kręgu cierpienia i braku satysfakcji z życia, rozwinąć wewnętrzną siłę potrzebną do sprostania codziennym wyzwaniom oraz żyć tak, jak pragniesz (...) Negatywne doświadczenia z dzieciństwa nie muszą determinować twojej przyszłości. Stosując się do wskazówek autora i wykonując zaproponowane przez niego ćwiczenia, dokonasz fundamentalnych zmian w swoim życiu, zastępując cierpienie, niską samoocenę, poczucie winy i wstyd troską o siebie, poczuciem wewnętrznego bezpieczeństwa i radością z bycia sobą.

Opis od wydawcy.

37. Twórcze dziecko - twórcze zabawy / Marzenna Magda-Adamowicz. -

Kraków : Impuls, 2024. - 315 s

sygnatura M 177625 - M 177626

Adresatami monografii są (...) nie tylko przedstawiciele środowiska naukowego, ale również nauczyciele i wychowawcy. Przedstawione treści mogą być inspiracją do pracy naukowej, badawczej oraz metodycznej w zakresie pedagogiki dziecka, pedagogiki przedszkolnej i pedagogiki twórczości. Adekwatnie do podjętego tematu monografię podzielono na osiem rozdziałów. Sześć pierwszych stanowi studium literatury na obrany temat. Zaprezentowano w nim zachodzące w świecie przemiany, które wpływają na edukację dziecka i jego dzieciństwo, potrzebę i znaczenie twórczości we współczesnym świecie, twórczość dzieci w zabawach. Wyjaśniono fenomen twórczości, jego wymiary i atrybuty, podejście i koncepcje oraz scharakteryzowano twórczość dzieci, jej funkcje i rodzaje.
Opis od wydawcy.

38. W obronie dzieciństwa : książka, którą każdy chciałby przeczytać jako dziecko / André Stern ; przekład : Judyta Klimkiewicz. - Gliwice : Element, 2025. - 195 s.

sygnatura M 178110 - M 178111

Jak chronić to, co w dziecku najcenniejsze, pomóc mu najlepiej wykorzystać drzemiący w nim potencjał i cieszyć się dzieciństwem? Jak sobie z tym poradzić w obliczu nacisków społecznych i sprzecznych rad? Rodzice i wychowawcy codziennie zadają sobie pytania: jak odkrywać naturalne mocne strony dziecka? Jak je wspierać w rozwijaniu kompetencji potrzebnych w przyszłości? Jak sprawić, by miało szczęśliwe dzieciństwo i wyrosło na szczęśliwego dorosłego? Niestety żyjemy w świecie pełnym stereotypów, w którym trudno zaufać wychowawczej intuicji. Dzieci są pod presją ocen i wymagań, ich emocje bywają ignorowane, a prawo głosu – ograniczane. André Stern, ambasador dzieciństwa i autor poświęconych mu bestsellerów, zaprasza do lektury, która zmieni Twój sposób patrzenia na dziecko i relację z nim. W obronie dzieciństwa to pełen wrażliwości list, który pomaga zrozumieć dziecięce emocje. To książka, która porusza serce i daje odwagę, by wychowywać dzieci w zaufaniu i otworzyć się na ich niezmierny potencjał.
Opis od wydawcy.

39. Wojenka : o dzieciach, które dorosły bez ostrzeżenia / Magdalena

Grzebałkowska. - Warszawa : Agora SA, 2021. – 478 s.

sygnatura M 172807

Magdalena Grzebałkowska przedstawia poruszający obraz wojny widzianej oczami jej najmłodszych uczestników. Trzyletni Arthur trafia do domu dziecka,

gdzie będzie wychowywany na idealnego nazistę. Lilia w łagrze pokocha Stalina, choć jest córką wrogów ludu. Mały Minoru, Amerykanin japońskiego pochodzenia, pozna życie za drutami, choć żyje w kraju wolności. Czy Jose Maria, którego rodzice odsyłają z pogrążonej w krwawym konflikcie Hiszpanii, w Związku Radzieckim znajdzie raj? A może i tam w końcu dopadnie go wojna? By dotrzeć do ostatnich świadków największego konfliktu w dziejach świata, Magdalena Grzebałkowska wyruszyła m.in. do Hiszpanii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych i w najodleglejsze krańce dawnego Gułagu. Opisuje też wstrząsające historie tych, którzy żyją wśród nas – małych partyzantów, dzieci pułków i nastoletnich powstańców warszawskich. W Kazachstanie spotyka dziewczynkę – dziś ponad osiemdziesięcioletnią – której wojna zabrała wiedzę o tym kim jest, skąd pochodzi i jakie były losy jej rodziców. Reporterka chce jej pomóc odzyskać pamięć. A nam wszystkim pomaga zrozumieć, dlaczego wydarzenia sprzed tylu lat wciąż są tak żywe i wpływają na naszą codzienność.

Opis od wydawcy.

- 40. Wszystkiemu winni są twoi starzy : jak zacząć żyć po swojemu** / Urszula Struzikowska-Marynicz. - Warszawa : Wydawnictwo RM, 2025. - 380 s.
sygnatura M 177634

Kompleksowy przewodnik po skomplikowanych relacjach z rodzicami. To książka dla każdego, kto chce zrozumieć swoją przeszłość i zacząć samodzielnie tworzyć własne „ja”. Jak często obwiniamy naszych rodziców o problemy, które spotykają nas w dorosłym życiu? Jakie schematy zachowań powielamy i jakie odziedziczone traumy nosimy w sobie? Co składa się na nasze dzisiejsze „ja”? Kim tak naprawdę są nasi rodzice i dlaczego tak trudno nam się z nimi dogadać? W tej książce znajdziesz odpowiedzi na te i inne ważne pytania. Czytając ją, odbędziesz podróż w głąb relacji rodzic–dziecko. Do celu dotrzesz, patrząc na swoich rodziców z nowej perspektywy. Autorka wyjaśnia wiele zagadnień dotyczących relacji rodzinnych i ich wpływu na nas w dorosłym życiu. Dowiesz się między innymi czym są i jak działają: powielanie schematów, style przywiązania, trauma relacyjna i pokoleniowa, stawianie granic, wybaczenie, oraz żaloba po relacji.

Opis od wydawcy.

- 41. Wypełnić pustkę : pokonaj skutki zaniedbania emocjonalnego z dzieciństwa** / Jonice Webb, Christine Musello ; przekład : Justyna Rudnik. - Wydanie I. - Warszawa : Zwierciadło, 2022. – 303 s.
sygnatura M 173843

To książka o tym, czego zabrakło Ci w dzieciństwie, jakie są tego konsekwencje w dorosłym życiu i co możesz zrobić, aby uporać się z

emocjonalnymi blokadami. Wspomnienia z dzieciństwa to niemal dla wszystkich bardzo drażliwy temat. Nasz charakter kształtują zarówno rodzinne wakacje, sukcesy w nauce, przyjaźnie jak i konflikty, rywalizacja między rodzeństwem, problemy w szkole, czy tragiczne zdarzenia. Niektórzy z nas mają dodatkowo poczucie, że w ich życiu coś się nie zdarzyło lub czegoś im zabrakło. (...) Z poradnika dowiesz się m.in.: czym jest zaniedbanie emocjonalne, jakie mogą być rodzaje rodzicielstwa, co czuje dorosłe dziecko zaniedbane emocjonalnie w dzieciństwie, jak poradzić sobie w dorosłym życiu i zaopiekować się sobą, dlaczego akceptowanie i wyrażanie uczuć oraz rozpoznawanie własnych emocji w relacjach z innymi jest ważne, jak przerwać cykl zaniedbania emocjonalnego i stać się wystarczająco dobrym rodzicem (...).

Opis od wydawcy.

- 42. Z dzieciństwa w dorosłość** / Maria Montessori ; przekład Marcin Żuchowski ; przedmowa i redakcja naukowa polskiego wydania Sylwia Camarda ; konsultacja z zakresu nauk przyrodniczych Marta Jermaczek-Sitakl. - Warszawa : PWN, 2022. - 114 s.

sygnatura M 174217

Ponad 100 lat temu Maria Montessori stworzyła system edukacji, który rzucił zupełnie nowe światło na pedagogikę, akcentując pracę „dla dziecka” i odkrywając jego naturalny, kierowany wewnętrznymi siłami rozwój. W myśl tej metody dla prawidłowych postępów dziecka należy stworzyć mu przestrzeń pozwalającą na spontaniczność i twórczość oraz umożliwić wszechstronny rozwój psychofizyczny, kulturalny i społeczny. Koncepcja Marii Montessori przyczyniła się do zmiany tego, w jaki sposób pojmujemy dzieciństwo, jaką rolę w społeczeństwie przypisujemy dzieciom i jaką odpowiedzialność za ich kształtowanie – rodzicom.

Opis od wydawcy.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

- 1. Bezkarne dzieciństwo : jak wychować dziecko bez kar?** / Aleksandra Teliszewska // *Charaktery*. - 2020, nr 6/7, s. 91-95
- 2. Cyfrowe dzieciństwo, czyli o przedszkolaku, który obsługuje tablet, a nie zawiązuje butów** / Monika Guzewicz // *Katecheta*. - 2015, nr 11, s. 83-87
- 3. Czego można nauczyć się z literatury dla dzieci, prezentującej dzieciństwo naznaczone doświadczeniem uchodźstwa?** / Anna Józefowicz Szyling) // *Kwartalnik Pedagogiczny*. - 2019, nr 1, s. [113]-125

4. **Czym jest dzieciństwo? : pedagogiczne podejście do badań na dzieciństwem** / Monika Kiszka // Kultura i Edukacja. - 2023, nr 3, s. [28]-42
5. **Dzieciństwo czyni człowieka** / Maria Natalia Ruman // Wychowawca. - 2016, nr 5, s. 12-15
6. **Dzieciństwo jako kategoria badań w pedagogice społecznej** / Bożena Matyjas // Ruch Pedagogiczny. - 2013, nr 2, s. 131-141
7. **Dzieciństwo nauczycieli i habitualny wzorzec ucznia - na podstawie nauczycielskich narracji** / Małgorzata Zalewska-Bujak // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2019, nr 3, s. 48-63
8. **Dzieciństwo osamotnione w rodzinie niepełnej : raport z badań** / Bożena Matyjas // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2015, nr 1, s. 207-223
9. **Dzieciństwo : projekt w kryzysie** / Maja Brzozowska-Brywczyńska // Kultura i Społeczeństwo. - 2020, nr 3, s. 5-25
10. **Dzieciństwo w antropocenie (informacja o Raporcie UNICEF - Miejsca i przestrzenie : Wpływ środowiska na dobrostan dzieci)** / Izabela Kasproicz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2024, nr 3, s. 5-11
11. **Dzieciństwo w placówkach opieki zastępczej na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1975** / Danuta Apanel // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2024, nr 3, s. 26-39
12. **Dzieciństwo w rozwoju zawodowym człowieka : przyczynki teoretyczno-empiryczne** / Magdalena Piorunek // Kwartalnik Pedagogiczny. - 2013, nr 1, s. 109-128
13. **Dzieciństwo w uzależnionej rodzinie** / Amelia Krawczyk-Bocian // Niebieska Linia. - 2015, nr 1, s. 20-24
14. **Historia dzieciństwa a historia ludzkości** / Anna Golus // Niebieska Linia. - 2015, nr 6, s. 14-16
15. **Jak być wystarczająco dobrym rodzicem** / Maria Kożuchowska // Remedium. - 2018, nr 11, s. 30-31
16. **Koncepcje dziecka i dzieciństwa na przestrzeni wieków** / Joanna Wawrzukowicz // Edukacja Wczesnoszkolna : zeszyty kieleckie. - 2022/2023, nr 1, s. 121-149
17. **Moim zdaniem... : dzieciństwo w tekstach kultury** / Marzena Tyl // Polonistyka . - 2023, nr 6, s. 36-39

18. **Na dziecięcą radość nigdy nie jest za późno** / Maja Kujawa // Charaktery. - 2023, nr 11-12, s. 82-85
19. **(Nie)znane wymiary edukacji zdalnej : dzieciństwo w cieniu pandemii** / Ewa Murawska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2024, nr 3, s. 12-25
20. **Od braków w dzieciństwie do problemów w dorosłości** / Przemysław Mućko // Niebieska Linia. - 2019, nr 1/120, s. 25-27
21. **Program profilaktyczno-edukacyjny "Bezpieczne dzieciństwo"** / Natalia Maria Ruman // Wychowawca. - 2015, nr 2, s. 34.
22. **Przemoc wobec dzieci kiedyś i dziś** / Katarzyna Kwiatkowska // Remedium. - 2022, nr 10, s. 28-29
23. **Przywróćmy dzieciom dzieciństwo** / Marta Komarowska // Życie Szkoły. - 2013, nr 5, s. 10-11.
24. **Reparenting : czyli dlaczego potrzebujemy przeżyć dzieciństwo jeszcze raz** / Anna Czarnecka // Charaktery. - 2021, nr 9, s. 50-56
25. **Rozwój kontroli hamowania w okresie wczesnego i średniego dzieciństwa oraz jej znaczenie w przewidywaniu powodzenia szkolnego** / Sara Filipiak, Marcin Stencel // Szkoła Specjalna. - 2014, nr 2, s. 85-97
26. **Sposoby rozumienia dzieci i dzieciństwa w perspektywie socjokulturowej** / Joanna Maria Garbula, Małgorzata Kowalik-Olubińska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2019, nr 3, s. 3-10
27. **Szczęśliwe dzieciństwo... - współczesne mity wychowawcze** / Sylwia Pawłowska // Remedium. - 2018, nr 11, s. 2-4
28. **Trzeba mówić o tym, co niewidzialne** / Tina Oziewicz // Biblioterapeuta. - 2022, nr 2, s. 11-16
29. **Ukradzione dzieciństwo** / Dariusz Gałaszewski // Wychowawca. - 2025, nr 9, s. 24-25
30. **Wirtualne dzieciństwo - aspekty zdrowotne i edukacyjne** / Karina Leksy // Wychowanie na Co Dzień. - 2014, nr 5, s. 37-39
31. **Wymiary temperamentu afektywnego a doświadczenie przemocy lub wykluczenia społecznego w dzieciństwie** / Kosma Kołodziej, Damian Kolano, Klara Kołodziej, Danuta Sowińska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2024, nr 5, s. 37-47

32. **Zinstytucjonalizowane dzieciństwo osób przebywających w zakładach karnych** / Renata Szczepanik // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2024, nr 7, s. 49-65
33. **Zjawiska dysocjacyjne związane z traumami złożonymi, doświadczonymi w dzieciństwie : diagnostyka i różnicowanie** / Cezary Barański // Psychologia w Praktyce. - 2024, nr 6, s. 16-25